

Nr 70

Av herr Bergh, Ragnar, och herr Mannerskantz, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar om investeringsanslag till förvärv av billinjer åt postverket och åt statens järnvägar.

De krav på återhållsamhet i de statliga investeringarna, som präglar uttalandena i årets statsverksproposition, har icke minst kommit till uttryck vid äskande av anslag till statens affärsverksfonder. Kungl. Maj:t har genom en rambegränsning av investeringarna på de flesta områden sökt motarbeta de inflatoriska tendenserna inom samhällsekonomin.

Det är med hänsyn till denna begränsade investeringsram och konsekvenserna av densamma av stor vikt, att en noggrann avvägning sker mellan de olika investeringsobjekten. Graden av *angelägenhet* bör därvid vara utslagsgivande.

Den 5 juni 1953 tillsattes 1953 års trafikutredning, vars uppgift enligt direktiven bl. a. är att klarlägga vissa faktorer av betydelse för konkurrensförhållanden mellan järnväg och övriga landtransportmedel. I direktiven betonas särskilt de sociala omständigheter som här spelar in, nämligen i första hand vikten av att avlägsna landsdelar icke berövas sina kommunikationer. Utredningsarbetet beräknas fortgå även under kalenderåret 1956.

I årets statsverksproposition äskas bl. a. ett investeringsanslag för postverkets förvärv av billinjer med 900 000 kronor samt ett investeringsanslag för statens järnvägars förvärv av billinjer med 500 000 kronor.

Medelsförbrukningen för postverkets förvärv av billinjer har under budgetåret 1952/53 belöpt sig till 721 000 kronor, 1953/54 till 353 000 kronor och 1954/55 till 919 000 kronor. Medelsbehållningen vid början av budgetåret 1955/56 uppgår till 128 000 kronor. Dessa siffror visar huruvida de statliga investeringarna på förevarande område ökas under det senast tilländalupna budgetåret, vilket med hänsyn till den ringa angelägenhetsgraden synes oss stå i strid med de allmänna strävandena att inskränka investeringarna.

Investeringsanslag för statens järnvägars förvärv av billinjer har äskats med 500 000 kronor. Medelsbehållningen från föregående budgetår uppgår här till 500 000 kronor. Tillsammans med behållningen från föregående budgetår skulle de disponibla medlen således uppgå till en miljon kronor. Vikten av största återhållsamhet vid statliga investeringar i nuvarande

ekonomiska läge torde icke närmare behöva förklaras. Det är av stor betydelse att några utvidgningar av den statliga företagsverksamheten icke onödigtvis äger rum.

Beträffande statens järnvägars förvärv av billinjer föreligger icke någon större grad av angelägenhet, enär med förvärvet avses redan befintliga och i verksamhet varande kommunikationsanstalter. Intet i departementschefens uttalanden röjer någon avsikt att med förvärven skulle följa en för de berörda landsändarna förbättrad service. Erfarenheten har snarare givit vid handen, att de enskilda företagen i detta hänseende erbjuder sina kunder väl så stora fördelar som det statliga verket.

Med hänsyn till de betydande belopp, som föreslås investerade i postverkets bilpark under kommande budgetår, synes det finnas föga stöd för ytterligare investeringar i form av förvärv av enskilda billinjer.

Med hänsyn till de frågor som behandlas i 1953 års trafikutredning, bl.a. konkurrensförhållandet mellan järnväg och övriga landtransportmedel, finner vi det olämpligt att statens järnvägar och postverket för närvarande föregriper utvecklingen på detta område genom att söka slå under sig alltflera av de enskilda busslinjerna i landet. Vi önskar i detta sammanhang särskilt påpeka den ringa överensstämelsen mellan direktiven till 1953 års trafikutredning och den av kungl. järnvägsstyrelsen anförda motiveringen för sitt medelsbehov. Styrelsen påpekar, att anslag erfordras även under budgetåret 1956/57 bl. a. "för att tillvarata de tillfällen, som i fortsättningen kan erbjuda sig till andra för statens järnvägar förmånliga köp".

Med stöd av vad här anförts hemställer vi,

att riksdagen måtte med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 1 avslå *dels* förslaget om investeringsanslag med 900 000 kronor till förvärv av billinjer åt postverket och *dels* förslaget om investeringsanslag med 500 000 kronor till förvärv av billinjer åt statens järnvägar.

Stockholm den 24 januari 1956

Ragn. Bergh

Axel Mannerskantz